

Universitat Autònoma de Barcelona
Institut de Ciències Polítiques i Socials

Curs 2015-2016

Institut de Ciències *Polítiques i Socials*
Adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona

Memòria de Postgrau

***EL PRIME TIME TELEVISIU
CADA COP MÉS TARD***

Alumne: Darío Albert Maqueda

Titulació: Postgrau en Anàlisi i Comunicació Política

Tutor: Fabian Mohedano

Correu electrònic: darioalbert00@gmail.com

Data d'entrega 08/11/2016

EL PRIME TIME TELEVISIU

CADA COP MÉS TARD

Els espanyols viuen en uns horaris que no tenen res a veure amb la resta de ciutadans europeus. En tots els àmbits (laboral, educatiu, oci, etc.) hi ha un desajustament horari condicionat per la societat espanyola. Jornades laborals llargues i rígides, les dues hores per dinar, les vacances escolars de pràcticament tres mesos, un fus horari incorrecte... tot són factors que condicionen la vida dels espanyols. Un d'ells és el *prime time* televisiu, que cada cop es programa a una hora més tardana. Actualment, totes les cadenes programen el seu programa estrella – el que reuneix més audiència – passats dos quarts d'onze de la nit i acaba més enllà de la mitjanit. Això fa que el televident vagi a dormir molt tard i, si ha de matinar a l'endemà, tingui poques hores de son. A la llarga, aquest desajustament horari afecta a la salut dels espanyols.

Els experts coincideixen a apuntar que una de les primeres reformes que s'han de fer per aconseguir uns horaris raonables és avançar la franja de màxima audiència televisiva. Això comportaria que els espanyols no anessin a dormir tan tard i poguessin tenir les hores de son necessàries per afrontar correctament la càrrega d'un dia laboral.

Paraules clau: *prime time*, audiència, horaris, reforma horària, jornada laboral, fus horari, programació televisiva,

ÍNDIX

1.Introducció i justificació de la investigació	4
1.2 Objectius i metodologia	7
2. Marc teòric	8
2.1 Quins horaris tenim?	8
2.3 L'herència franquista	11
2.4 Horaris espanyols i europeus	12
3. El <i>prime time</i> televisiu	17
3.1 Definició de conceptes	17
3.1.1 <i>Prime time</i>	17
3.1.2 <i>Acces prime time</i>	17
3.1.3 <i>Late night</i>	18
3.1.4 <i>Share</i>	18
3.2 Actors implicats	19
3.2.1 <i>L'audiència</i>	19
3.2.2 <i>Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat</i>	19
3.2.3 <i>Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA)</i>	20
3.2.4 <i>Radio Televisión Española (RTVE)</i>	20
3.3 La programació televisiva	21
3.4 El paper de la publicitat	23
4. De la teoria a la pràctica	25
4.2 Les propostes populars	25
4.3 Pacte PSOE-Ciutadans	26
4.4 Parlament de Catalunya	27
4.5 Televisions públiques	29
4.6 Televisions privades	30
5. Conclusions	31
6. Bibliografia	33
6.1 Webgrafia	33

1.Introducció i justificació de la investigació

El ritme de vida dels espanyols és molt diferent a l'horari d'altres països europeus. Les activitats de la vida quotidiana van molt més avançades a l'Estat espanyol: la jornada laboral, l'horari dels àpats, l'oci, el moment de despertar-se o d'anar al llit, etc. De fet, els espanyols són els europeus que més hores passen al lloc de treball, però estan a la cua de productivitat. Això es degut a unes jornades laborals llargues i poc flexibles; a més, d'una tradició pel presencialisme al lloc de treball.

Seguint els horaris dels ciutadans, el *prime time* televisiu (l'hora de màxima audiència) s'hi ajusta. Les cadenes televisives aprofiten el moment en que més espectadors estan davant de la tele (normalment és a l'hora de sopar, entre les 21-22 hores) per programar els programes que més *share* poden recollir. Aquests programes acostumen a acabar passada la mitjanit i afecta a les hores de son i a l'estil de vida dels espanyols. Segons el doctor Eduard Estivill, especialista en Neurofisiologia clínica i pediatria, els espanyols dormen una hora menys, de mitjana, que la resta d'europeus, a causa de la mala organització laboral i els programes de televisió, que marquen els hàbits de la gent.¹ Els ciutadans que més acusen la falta de son són els nens i adolescents. Diversos estudis demostren la importància del son en les edats de creixement i la seva vinculació amb el nivell d'aprenentatge, l'estat anímic i la salut.

¹ MOLTÓ, Daniel "Eduard Estivill: 'España duerme poco y eso es por culpa del horario laboral'. EL MUNDO. 30/05/2014. [Consultat el 3/10/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2014/05/30/538764c5ca4741cc628b457f.html>

Tot i que l'ajustament d'uns horaris raonables sembla necessari, i no només per qüestions de salut, les cadenes televisives no s'avenen a emetre els seus programes estrella unes hores abans. Són les cadenes privades, sobretot, les que s'oposen a l'avançament ja que calculen que perdrien beneficis en concepte de publicitat. Les televisions públiques es debaten entre la seva funció de servei públic i l'equilibri amb els pressupostos. A vegades, aquest segon factor és el que preval, fins al punt de organitzar la programació en funció de l'audiència i els ingressos publicitaris.

Més d'un cop s'ha plantejat avançar l'horari de màxima audiència, però en cap cas s'ha arribat a aconseguir. L'última, el dos de març, quan el president de Televisión Española, José Antonio Sánchez, va firmar amb el ministre de Sanitat, Alfonso Alonso, un acord per comprometre's a potenciar "la conciliació i l'ús saludable de la televisió". Aquest pacte acordava que el *prime time* s'avançaria els programes en franges de màxima audiència a les 22.00 de la nit. A més, la cadena va començar a mostrar a la part superior de la pantalla un grafisme de color taronja que anunciava que el programa acabaria abans de la mitjanit². Ara bé, aquest avançament va durar ben poc. RTVE ja no mostra el grafisme en pantalla i la graella de programació ha incorporat un programa d'una mitja hora després del telenotícies. Es tracta del que s'anomena com *acces prime time* i acostuma a durar fins les 22.30, el que suposa un retard del programa que reuneix més audiència.

Els primers passos per la reestructuració dels horaris els va fer l'"*Asociación para la Racionalización de los Horarios Españoles*" (ARHOE), que canalitza les

² "TVE avisa desde hoy de los programas que acaban antes de medianoche" EL PAÍS 15/12/14 [Consultat el 3/10/2016] Disponible a:
http://cultura.elpais.com/cultura/2014/12/15/television/1418668470_283341.html

actuacions de la “Comisión Nacional para la Racionalización de los Horarios Españoles y su Normalización con los demás países de la Unión Europea”.

L'objectiu de la entitat, el primer acte de la qual es va dur a terme al juny del 2003, és sensibilitzar als ciutadans sobre la convivència de modificar els horaris i, per tant, els hàbits, per fer-los més harmònics amb els de la resta de països europeus³. Al setembre de 2013, coincidint amb l'inici de la nova temporada televisiva, l'associació va engegar una campanya de recollida de firmes a Change.org per instar els presidents de les cadenes de televisió a comprometre's a avançar la programació de màxima audiència per a que no finalitzin “en cap cas més tard de les 23.00”⁴.

En àmbit català, l'any 2014 va néixer la Iniciativa per la Reforma Horària – Ara és l'hora, impulsada pel treballòleg Fabian Mohedano, amb l'objectiu d'incidir en el debat sobre els horaris i aconseguir l'adaptació a uns temps més cívics i humanitzats⁵ i conscienciar la ciutadania de la importància que té el factor temps en la vida quotidiana. La iniciativa es planteja tres grans reptes: recuperar les hores de desfasament horari, impulsar una nova cultura del temps i recuperar el fus horari que geogràficament pertoca a Catalunya. L'entitat que impulsa la iniciativa ja va néixer amb un projecte determinat a tres

³ Asociación para la Racionalización de los Horarios de España. Historia. [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: <http://www.horariosenespana.com/inicio/historia>

⁴ Comisión Nacional para la Racionalización de los Horarios “Que los programas de TV de máxima audiencia finalicen antes de las 23 horas”. Change.org [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: https://www.change.org/p/que-los-programas-de-tv-de-m%C3%A1xima-audiencia-finalicen-antes-de-las-23-h?share_id=ERsHmOEWgQ&utm_campaign=mailto_link&utm_medium=email&utm_source=share_petition

⁵ Iniciativa per la Reforma Horària. La Reforma [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: <http://www.reformahoraria.cat/la-reforma>

anys vista. Segons explica Mohedano, l'any 2016 "tancarem la paradeta hàgim assolit o no els nostres objectius"⁶

Però, és el *prime time* el que condiciona els hàbits dels ciutadans o les cadenes tan sols ajusten els seus productes als horaris dels espectadors? Segons Mohedano, "sembla lògic considerar que els horaris televisius no son més que el reflex dels horaris que existeixen a la nostra societat. En tot cas, un canvi de la franja de més audiència comportaria que els hàbits de la ciutadania es transformessin"⁷En aquest treball s'aborden aquestes qüestions i altres aspectes que giren al voltant dels hàbits dels espanyols, del paper de les cadenes de televisió i dels diferents moviments ciutadans a favor d'una reforma horària.

1.2 Objectius i metodologia

L'objectiu principal d'aquest treball és arribar a entendre perquè els horaris espanyols són tan diferents dels de la resta de països europeus i què suposa aquesta diferència, a nivell de productivitat, salut, conciliació familiar, etc. A més, analitzarem les propostes de les dues iniciatives que promouen la racionalització d'horaris, a nivell espanyol (la ARHOE) i català (Iniciativa per la Reforma Horària) i el treball que s'està fent des de les institucions.

Amb tot, el treball se centrarà en analitzar l'horari en que dediquen les cadenes televisives als seus programes estrelles i l'afectació als hàbits dels espanyols.

Aquest treball estarà basat en mètodes d'investigació qualitativa, centrat en la recerca d'informació a les fonts documentals i a partir de les entrevistes festes

⁶ MOHEDANO, Fabian. "Posem-nos a l'hora. 100 motius per a la reforma horària" Cossetània Edicions. Valls, 2016. Pg. 210.

⁷ MOHEDANO, Fabian. "Posem-nos a l'hora. 100 motius per a la reforma horària" Cossetània Edicions. Valls, 2016. Pg. 140.

als actors implicats. A banda, el treball comptarà amb un mètode quantitatiu en analitzar quins són els horaris i costums d'altres països d'Europa per compararlos amb els espanyols. La consciència de la necessitat de racionalitzar els horaris és recent, pel que hi ha poca informació publicada al voltant del tema de la investigació. La font d'informació més completa, en aquest cas, és el recull de notícies que la premsa ha publicat al llarg dels últims tres anys.

2. Marc teòric

2.1 Quins horaris tenim?

L'estat espanyol té un horari que no li correspon per la seva situació geogràfica. La divisió de la Terra en fusos horaris, tal i com els coneixem ara, es va establir a la Conferència Internacional del Meridià, que es va dur a terme a Washington DC l'any 1884. En aquesta reunió, promoguda pel president dels Estats Units Chester A. Arthur i en la que hi van assistir representants de 25, s'estableix la divisió del planeta en 24 zones i l'establiment d'una hora de referència. Fins llavors, cada país es regia per l'hora solar. Amb els canvis provocats per la modernitat, els països occidentals troben la necessitat d'hora a cada país i coordinar-la entre la resta. La proposta partia de la idea que la Terra, en el moviment sobre el seu eix, triga 24 hores a fer un gir complet i que existeixen 360 graus de longitud. Per tant, cada hora equivalia a 15 graus. El punt zero (0° de longitud) d'aquesta divisió la marca el meridià de Greenwich (GMT), una línia vertical imaginària a partir de la qual es mesuren les longituds. El meridià zero travessa al seu pas per Anglaterra (a la població de Greenwich, on hi ha

un observatori astronòmic), França, Espanya (Saragossa), Argèlia i Mali, entre d'altres països. La resta de països van establir les seves hores en funció de la distància geogràfica respecte del meridià, a esquerra i dreta adopten hores de mes o de menys. Així doncs, a Espanya li correspondria la mateixa hora (GMT+0) que a Anglaterra, França, Irlanda, Bèlgica, Holanda, Luxemburg i Portugal. Els països situats a l'est del meridià (Itàlia, Àustria, Alemanya, Sèrbia..) prenen el fus europeu central (GMT+1), amb una hora més; i els del fus europeu oriental (Bulgària, Rússia, Turquia), dues hores més (GMT+2). Aquestes divisions van canviar en plena Segona Guerra Mundial, amb mitja Europa ocupada per l'exèrcit alemany, el Tercer Reich va imposar l'horari del fus europeu central a tots els països envaïts. L'any 1942, l'Estat espanyol, sota el règim franquista, també homologa el seu horari a l'alemany. Un cop finalitzada la guerra, l'any 1945, Espanya (juntament amb el Benelux i França) mantenen l'horari alemany. Així doncs, tot i que la Península Ibèrica està situada a l'extrem occidental d'Europa, i per tant li correspondria la franja GMT+0, Espanya manté l'hora de diferència respecte Portugal i el Regne Unit. Les Illes Canàries sí que tenen l'horari GMT+0, tot i que per situació geogràfica, correspondria el GMT -1.

2.2 Horari d'estiu, horari d'hivern

Hi ha un altre factor que afecta els horaris europeus, el canvi d'hora a la primavera i a la tardor, quan s'avança i es retrocedeix, respectivament, una hora. La Comissió Europea és l'organisme que regula aquests canvis, revisant-los cada cinc anys. La justificació de l'adopció de l'horari d'estiu, quan s'avança

una hora, és l'estalvi energètic, ja que s'aprofita més la llum solar i es rendibilitza el consum energètic. El primer canvi d'hora a l'estiu es va dur a terme durant la Primera Guerra Mundial, per estalviar carbó. Quan esclata la Segona Guerra Mundial, i sobretot a partir de crisi del petroli l'any 1974, aquestes modificacions horàries es van reprendre. Cada any, quan s'aproxima un canvi d'hora renaix el debat sobre l'apropiació d'aquestes modificacions, ja que afecta a la salut de les persones (sobretot en infants i gent gran), que poden comportar trastorns de son, dels hàbits alimentaris i dels estats d'ànims. Els que estan a favor del canvi d'hivern defensen que s'adapta les hores de llum solar a l'horari laboral. A Catalunya, el Govern de la Generalitat fixa l'estalvi en prop de 15 milions d'euros⁸. La Iniciativa per la Reforma Horària es mostra en contra d'aquests canvis ja que considera que el consum d'energia ha evolucionat des que es va implementar el canvi. Avui en dia "l'energia es fa servir en pràcticament tots els àmbits", no només en la llum artificial cosa que fa que la diferència no sigui significativa⁹. El debat és tant freqüent que fins i tot el Parlament de les illes Balears va aprovar el 20 d'octubre del 2016 una declaració institucional que insta al govern espanyol a mantenir l'horari d'estiu a les illes.¹⁰ La formació política Més per Menorca és el grup que va presentar la proposta de declaració, i en defensa que l'objectiu és acabar tenint "un horari lògic, racional i més natural per treure el màxim benefici a un recurs tan

⁸ Generalitat de Catalunya "*Comença l'horari d'hivern*" 27/10/2016 [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: <http://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Comenca-lhorari-dhivern-00003>

⁹ GUTIÉRREZ, Thaïs. "*Canvi d'hora: a favor o en contra*" 27/03/2016 DIARI ARA [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: http://www.ara.cat/societat/Canvi-hora-favor-contra_0_1547245468.html

¹⁰ ARA BALEARS "*Mantenir l'horari d'estiu a les Balears, més a prop d'aconseguir-se*". ARA Balears ARA [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: http://www.arabalears.cat/balears/Mantenir-lhorari-destiu-Balears-daconseguir-ho_0_1672032968.html

apreciat com és el sol”¹¹. La formació exposa que, a banda de l'estalvi energètic, disposar de més claror solar durant el dia augmentaria el temps destinat a l'oci i es dinamitzaria el comerç de proximitat, entre d'altres raons. La plataforma Illes amb Claror ja ha recollit més de 7.100 fires per portar la proposta fins al Congrés dels Diputats.

2.3 L'herència franquista

Una justificació dels horaris tan desajustats que tenim la trobem en el període franquista. No tan sols pel que respecta al fus horaris, que ja hem explicat que es remunta a l'homologació als horaris alemanys durant la II Guerra Mundial. La Guerra Civil espanyola va afectar molts factors, però un dels més perjudicats va ser l'economia.

La postguerra espanyola va ser molt dura, sobretot en els seus primers anys. Escassetat de recursos, fam, cartilles de racionament.... les situacions econòmiques de les famílies eren dramàtiques i resultava impossible mantenir-se amb un únic sou. Això va portar a que els homes, que eren els que majoritàriament treballaven (el rol femení estava relegat a l'àmbit privat i les dones només podien treballar sota autorització del seu marit), es veiessin abocats a la pluriocupació, a tenir una feina per al matí i una altra per la tarda. Cap a les dues del migdia l'home arribava de treballar i es trobava amb el dinar preparat, a partir de les quatre s'incorporava a la segona feina, d'on no en sortia fins les vuit o les nou de la nit. Així, l'hora de sopar es retardava fins, pràcticament, dos quarts de deu o les deu de la nit.

¹¹ ARA BALEARS “La proposta per evitar el canvi d'hora a les Illes Balears arriba al Parlament”. ARA Balears ARA [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: http://www.arabalears.cat/balears/proposta-evitar-Illes-Balears-Parlament_0_1662433910.html

La postguerra espanyola coincideix amb uns anys de modernització de molts països europeus. Va ser en aquests anys quan es van adonar de la necessitat de canviar uns horaris laborals llarguíssimes i molt rígides, que s'havien adoptat en èpoques d'industrialització. A Espanya, la postguerra va portar uns anys de bloqueig socioeconòmic: mentre Europa avançava cap a la modernització, el país vivia estancat. Entre d'altres factors, aquest bloqueig va provocar que no s'imités els passos europeus per racionalitzar horaris. Així doncs, els espanyols tenen jornades laborals llargues, rígides i amb els horaris partits; fet que porta a passar moltes hores al lloc de treball i arribar a casa passades les nou de la nit.

2.4 Horaris espanyols i europeus

La qüestió horària és un eix important per la Comissió Europea, des dels anys noranta, quan va traçar les línies prioritàries per actualitzar el món laboral. Des d'una perspectiva econòmica “resultava insostenible l'adscripció generalitzada al model industrial posterior a la II Guerra Mundial, amb horaris rígids i màxima presencialitat al lloc de treball”¹².

Els espanyols ho fan pràcticament tot amb retard respecte d'altres ciutadans europeus. Ja em comentat que els espanyols dormen de mitjana una hora menys. Són dels europeus que van a dormir més tard. Aquest retard s'allarga durant tot el dia. Un altre exemple es l'hora del dinar. A Espanya és, normalment, de dues hores, 14 a 16h, mentre que a França és de 12 a 13h, tan sols una hora. Als països nòrdics, aquesta aturada és pràcticament inexistent.

¹² BERBEL, Sara “Catalunya versus Europa: Quins horaris tenim?” Col·lecció Reforma Horària. Iniciativa per la Reforma Horària – Ara és l'hora. Barcelona 2015. Pg 6.

Les dues hores per dinar fa que el retorn a la feina a la tarda sigui tard i s'allargui la jornada a tota la tarda. De fet, segons xifres de la Iniciativa per la Reforma Horària, el 18'2% dels catalans encara estudien o treballen a les 18h. Si ampliem les dades a nivell espanyol, la xifra de ciutadans que encara és al lloc de treball a les sis de la tarda puja a 46%. A més, el 10% ho continua fent a les nou de la nit¹³. Aquesta dada contrasta amb la d'altres països: a Alemanya ell 8'8% continua treballant a mitja tarda, mentre que a Gran Bretanya ho fan el 9'9% i a Finlàndia el 10'9%.¹⁴ La dinàmica laboral valora molt el presencialisme. Es creu que més hores de presència a la feina equival a una major productivitat i competitivitat. Segons recull la Inicitaiva per la Reforma Horària a "*Catalunya vs. Europa*" i a partir de dades de l'OCDE, els països amb més hores anuals de treball són Grècia (2.034 hores), seguida de Polònia, Estònia i Hongria, i "no són precisament els més productius"¹⁵. En aquesta estadística, Espanya se situa cinquena per la cua, amb 1.688 hores anuals, per davant d'Irlanda, França, Alemanya i els Països Baixos.

La manca de son afecta, sobretot, als infants, ja que els minva la concentració, augmenta la dispersió i, portat a l'extrem, contribueix a l'increment de la taxa de fracàs escolar. Els estudiants fan majoritàriament un horari semblant als treballadors: tot i que acaben les classes a les cinc de la tarda, tenen també l'horari partit. Ara bé, un cop sona la campana que anuncia el final de la última classe, comencen les activitats extraescolars, algunes d'elles realitzades a la

¹³ SÁNCHEZ, María. "El gráfico que muestra que en España tenemos hroarios muy raros" EL PAÍS. 25/03/2016. [Consultat el 10/10/2016] Disponible a:

http://verne.elpais.com/verne/2016/03/18/articulo/1458309794_132930.html

¹⁴ BERBEL, Sara "*Catalunya versus Europa: Quins horaris tenim?*" Col·lecció Reforma Horària. Iniciativa per la Reforma Horària – Ara és l'hora. Barcelona 2015. Pg 11

¹⁵ BERBEL, Sara "*Catalunya versus Europa: Quins horaris tenim?*" Col·lecció Reforma Horària. Iniciativa per la Reforma Horària – Ara és l'hora. Barcelona 2015. Pg 21

mateixa escola. Així, les hores de permanència dels alumnes a l'escola van més enllà de les hores lectives. Les activitats extraescolars ajuden a conciliar els horaris dels fills amb els horaris laborals dels seus pares; ara bé, sovint l'acumulació d'hores, ja sigui en educació formal com en la no formal (la que va més enllà de les classes) pot arribar a ser contraproductiu. En aquest sentit, recentment ha nascut un debat en paral·lel al de la reforma horària: l'apropiació dels deures que han de fer els estudiants després d'un dia tan carregat.

El temps dedicat a l'oci també nota aquest retard, ja que queda relegat a les hores lliures de no treball. Per tant, seguint la mateixa dinàmica i generalització dels horaris, els espanyols no gaudeixen de temps personal fins ben entrada la tarda. És el moment de conciliació familiar i fer les compres necessàries. En aquest punt entra en joc un altre factor important: l'horari de tancament dels comerços. A Espanya les botigues baixen la persiana entre les vuit del vespre i les nou de la nit, mentre que a altres països ho fan cap a quarts de set de la tarda.

La següent taula és una comparativa dels horaris espanyols respecte d'altres països europeus. Si bé la major diferència és amb Suècia, model dels països nòrdics, mostra que el desajustament horari no és una característica de tots els països mediterranis, ja que Itàlia es desmarca comparativament d'Espanya. Així es pot descartar la hipòtesis climatològica per parlar del retard horari. La part marcada per punts són les hores de *prime time* de cada país. Es pot veure com en tots els països, l'hora de màxima audiència comença pràcticament quan els ciutadans estan a taula sopant i s'allarga fins a una o dues hores després de sopar. Mentre que a Espanya s'obren a les nou de la nit, a altres països ho fan entre les set i les vuit del vespre, fent possible que els

ciudadans vagin a dormir més d'hora i havent paït el sopar. Aquí però no és gens estrany que els ciudadans fins i tot comencin a sopar a les deu de la nit, i en molts casos van a dormir amb la panxa plena, cosa gens recomanable perquè pot afectar a la salut i a la qualitat de la son.

	ESPANYA	ITÀLIA	FRANCIA	ALEMANYA	SUÈCIA
6:00	DORMIR	DORMIR	DORMIR	DORMIR	DORMIR
7:00	DORMIR	DORMIR	ESMORZAR	ESMORZAR	ESMORZAR
8:00	ESMORZAR	ESMORZAR	ESMORZAR	ESMORZAR	TREBALLAR
9:00	ESMORZAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	
10:00	TREBALLAR				TREBALLAR
11:00		TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	
12:00	TREBALLAR				TREBALLAR
13:00		DINAR	DINAR	DINAR	
14:00	DINAR				DINAR
15:00		DINAR	DINAR	DINAR	
16:00	DINAR				DINAR
17:00		DINAR	DINAR	DINAR	
18:00	DINAR				DINAR
19:00		TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	
20:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
21:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
22:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
23:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
0:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
1:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
2:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
3:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
4:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR
5:00	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	TREBALLAR	SOPAR

Font: SANCHEZ, María "El grafico que muestra que en España tenemos horarios muy raros". EL PAÍS. Elaboració pròpia

3. El *prime time* televisiu

3.1 *Definició de conceptes*

El lèxic televisiu està ple d'anglicismes que tot seguit definirem per acotar i clarificar els conceptes utilitzats en aquest treball.

3.1.1 *Prime time*

És l'horari de màxima audiència, el moment del dia en que més espectadors estan davant de la televisió. L'hàbit de fer els àpats mirant la televisió ha portat a fer coincidir aquesta franja televisiva amb l'hora de sopar. A Espanya és de nou de la nit fins passada les dotze de la mitjanit, tot i que hi ha moments en que s'allarga fins prop de la una de la matinada. Al migdia trobem un segon *prime time*. Coincidint amb l'hora de dinar es registra un altre pic de consum de televisió. Els encarregats de programar la programació de la cadena saben de la importància de trobar un producte que agradi al públic d'aquesta franja horària, ja que és la que més repercuteix en els resultats d'audiència de la cadena. Aquí entra el joc de programar i contraprogramar de les cadenes, sobretot les privades, per atraure als espectadors. Les sèries televisives i els *realities shows* són les estrelles d'aquesta franja.

3.1.2 *Acces prime time*

És la franja anterior al *prime time*, la que va normalment entre el telenotícies i l'hora de màxima audiència. L'objectiu d'aquesta franja es mantenir l'espectador davant de la televisió un cop han acabat les informacions meteorològiques. Acostumen a ser programes d'entreteniment d'entre 30 i 45 minuts (*Polònia* a TV3, *El Hormiguero* a Antena3, *El Intermedio* a la Sexta, etc.

3.1.3 *Late night*

Es tracta de la franja posterior al *prime time*, entre les dotze del migdia i les dues de la matinada. És el moment dels *late show*, un gènere de l'entreteniment-espectacle nocturn que agruparia entrevistes, monòlegs i actuacions musicals. A Espanya, aquesta franja la concentra pràcticament els programes esportius (*El Chiringuito de Jugones* a Neox, *El Club de la Mitjanit* a Esports3, etc). En algunes ocasions, aquesta franja l'ocupa el programa de màxima audiència, sobretot quan es tracta de *realities shows* (*Supervivientes*, *Gran Hermano...*) El programa que més pren l'essència dels *late show* (gènere molt estès a les cadenes nord-americanes) és el conduït per l'humorista Andreu Buenafuente, tot i que ha anat canviant de cadena.

3.1.4 *Share*

És la quota de pantalla, un xifra que indica el percentatge d'espectadors que estan veient un programa de televisió en concret, respecte del total que, en aquell moment, tenen la televisió encesa. La suma d'audiències resulta el *share* total, que indica el total de receptors encesos. Aquest concepte està relacionat amb el de *rating* La diferència és que aquest últim terme indica el percentatge d'espectadors amb la televisió encesa que miren un canal, programa, dia i hora específics respecte al total de la mostra (els televidents, tinguin la televisió encesa o apagada)¹⁶.

¹⁶ "Audiencia total (rating)/Quota de pantalla (share)" Cultura Audiovisual. [Consultat el 15/10/2016] Disponible a: <http://culturaaudiovisual.salvicanadell.cat/index.php/t5/77-t5-televisio/646-audiencia-total-rating-quota-de-pantalla-share>

3.2 Actors implicats

Qui són els actors que poden influir en un canvi en l'horari d'emissions dels programes de màxima audiència? Tot seguit els repassem.

3.2.1 L'audiència

L'audiència són els ciutadans espectadors de la televisió. Tenen unes característiques i uns hàbits concrets i analitzats tant per les cadenes televisives com per les empreses de publicitat. Són responsable i víctima de l'horari tan tardà del *prime time*. L'audiència és un dels actors que té més poder davant d'un possible canvi, tot i que exercir-lo és força complicat ja que requereix actuar moltíssims ciutadans en la mateixa direcció. Tot i tenir molta influència, si s'actua en bloc, aquesta dificultat fa que sigui considerat l'últim esglaó per possibilitar un canvi.

3.2.2 Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat

És el ministeri amb competències de crear una normativa que reguli el tema. Al març del 2014, la llavors Ministra de Sanitat Ana Mato va instar les cadenes a fer un avançament de la franja de màxima audiència. L'actuació s'emmarcava com a proposta dins del Pla Estratègic d'Igualtat i Oportunitats¹⁷. La ministra demanava un "esforç" per a que els telenotícies comencessin cap a les vuit del vespre i així avançar el programa estrella, que no acabaria mai passades les onze de la nit. Això suposaria que la finalització del programa fos entre 30 i 60 minuts abans. Les cadenes privades, amb la UTECA al capdavant, s'hi van negar.

¹⁷ SERVIMEDIA "Ana Mato pide un esfuerzo para adelantar el 'prime time'". EL MUNDO. 25/03/2014. [Consultat el: 18/10/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/television/2014/03/07/531a0bfbc4741446d8b4582.html>

3.2.3 Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA)

És un organisme constituït l'any 1998 que treballa per defensar els interessos de les televisions comercials. Actualment hi formen part quatre grups audiovisuals, entre ells Atresmedia i Mediaset, els dos grups més potents en quant a cadenes i audiències més potents del panorama televisiu. En el seu portal web recullen que una de les seves tasques és la defensa dels interessos comuns davant de qualsevol instància “nacional (...) de caràcter polític, administratiu i judicial”¹⁸. Això és el que van fer quan van rebre la proposta d'Ana Mato, a la qual van respondre per carta per fer-li arribar la seva negativa. Segons l'organisme “les cadenes reflecteixen els hàbits dels ciutadans ja que són ells qui marquen les pautes i tendències en els horaris d'emissió”. A més, en aquell moment consideraven que hauria de ser la televisió pública espanyola la primera a donar exemple. D'altra banda, les cadenes s'escuden en que cada cop més el consum va a la carta de l'espectador. Amb les plataformes per internet, el ciutadà pot triar el moment de veure un programa en diferit en el moment que més li convingui.

3.2.4 Radio Televisión Española (RTVE)

La cadena pública podria ser l'eina a través de la qual el Ministeri iniciés el canvi. Com ja hem explicat, la franja de màxima audiència es va avançar i els seus programes acabaven abans de la mitjanit, tot i que poc a poc ha anat retardant l'inici del *prime time*. Les raons són senzilles: amb l'avançament, el programa estrella havia de competir amb altres programa de la franja d'accés

¹⁸ Es poden llegir totes les tasques de l'organisme al portal web d'UTECA a http://uteca.tv/quienes_somos.php

prime time d'altres cadenes (com *El Hormiguero* o *El Intermedio*) que tenien molt més èxit.

3.3 La programació televisiva

Aquesta és la programació del dimarts 11 d'octubre del 2016, un dia agafat a pràcticament a l'atzar (tan sols ens hem fixat que no s'emeti cap partit de futbol, que obliga a moure tota la programació). Les cadenes triades han estat les dues la televisió pública espanyola (TVE) i la catalana (TV3) i les privades Tele5, Antena3, Cuatro, la Sexta – que són les principals cadenes dels grups televisius més importants- i la catalana 8TV. Per fer-ho més entenedor he dividit la programació en les diferents franjes horàries: els telenotícies (taronja clar), l'acces *prime time* (verd), el *prime time* (groc) i el *late night* (gris)

Programació televisiva del dimarts 11/10/2016				
	TVE	TV3	TELE5	ANTENA 3
20:00	20:30 - Aquí la tierra	20:10 - Gran Dictat	20:10 - Pasapalabra	20:00 - Boom!
21:00	21.00 - Telediario 2	21.00 - Telenotícies vespre	21.05 - Informativos Tele5	21.00- Noticias
22:00	22.05 - Hora punta	22.00 - Sense Ficció	22.00- Gran Hermano 17	21.45 - El Hormiguero
23:00	22.40 - Pel·lícula			22.40 El amor está en el aire
0:00		23.00 - Sense Ficció		
1:00	23:50 - Pel·lícula	00:20 - Món 324	(* Acaba a les 01:45	

	CUATRO	LA SEXTA	8TV
20:00	20.10- Noticias	20.00- Noticias	19.30 - 8 al dia
21:00	21.30 - First Dates	21.30- El Intermedio	
22:00	22.40 Granjero busca esposa	22.30- Enviado Especial	22.30- Pel·lícula
23:00			
0:00		23:35 - En Tierra hostil (* Acaba a les 2:35	
1:00			

Font: Diari Ara

Elaboració pròpia

Consultant la programació, i a simple vista, podem confirmar la idea que el *prime time* espanyol comença i acaba tard. TV3 és la cadena que inicia abans el seu programa estrella, a les deu de la nit. Tot i que l'acaba a les 00.20h, és tracta de l'emissió de dos documentals diferents; així, un cop ha acabat el primer, a les onze de la nit, l'espectador pot tancar la televisió sense deixar el programa a mitges. Veiem la tendència de començar el *prime time* passades les 22.30h. A excepció de la Sexta, les cadenes privades no acaben el seu

programa estrella fins prop de la una de la matinada o allargar-lo a les dues de la matinada, com és el cas de Tele5 i 8tv. També podem comprovar l'existència de les dues frages d'entreteniment, amb l'objectiu de mantenir l'espectador. Abans del telenotícies és l'hora en que s'acostuma a emetre els concursos (*Pasapalabra, El Gran Dictat, Boom!*, etc.).

Pel que sembla, La Sexta és la cadena que té uns horaris més adequats. És la cadena que més avança el telenotícies, que comença a les vuit del vespre. Ara bé, fixant-nos en la programació d'altres dies veiem com l'hora de finalització dels programes estrella no sempre acaben a quarts de dotze. En 12 d'octubre, l'endemà, la cadena va emetre la pel·lícula "*Fast and furious: a todo gas*", de les 22.30h fins les 00.30. I el dia abans a l'analitzat, la Sexta va programar la cinta "*Caballeros, princesas y otras besties*", seguint el mateix horari.

La cadena privada 8tv és un cas a part. A l'ombra de TV3, la cadena del grup Godó no recull grans índex d'audiència. El seu programa estrella és "*8 al dia*", l'informatiu conduït per Josep Cuní, que s'allarga durant pràcticament tres hores. La resta de programació s'omple amb pel·lícules i sèries televisives.

3.4 El paper de la publicitat

Una de les causants que el *prime time* s'allargui fins a altes hores de la nit és la publicitat i els ingressos d'ella que reben les cadenes de televisió. No es gens inusual veure sovint interrupcions del programa que durin prop de sis minuts i, a base de sumar interrupcions, els programes es van fent cada cop més llargs.

La llei que regula l'ús de la publicitat en televisió és el Reglament de desenvolupament de la Llei 7/2010, de 31 de març, General de la Comunicació

Audiovisual (el decret llei del qual es va publicar al novembre del 2011). Aquesta llei estipula que els missatges publicitaris no podran superar els 12 minuts per hora de rellotge¹⁹. A banda es computen els anuncis d'autopromoció –màxim, 5 minuts per hora-, la telepromoció (els anuncis conduïts pels presentadors o actors d'un programa o televisió, dins el mateix plató) – de màxim 3 minuts per hora – i els anuncis de patrocini – no podran superar els 10 segons.

Per posar-hi xifres, l'any 2015 es van invertir més de 4.000 milions d'euros en publicitat televisiva, prop d'un 10% més respecte l'any anterior. De tots aquest milions, els grups Mediaset i Atresmedia van arrebregar prop d'un 85%²⁰. Aquest és un dels motius principals pels quals les televisions privades no s'avenen a avançar l'hora de màxima audiència, ja que de fer-ho l'ingrés de publicitat baixaria. Segons Ignacio Buqueras, president de l'ARHOE, una de les possibles solucions és que "el govern carregués impositivament les empreses que s'anuncien a televisió a partir de les onze de la nit, perquè aquest horaris tan incomprensibles van en detriment de la productivitat"²¹.

¹⁹ Article sencer: "Los prestadores del servicio de comunicación audiovisual televisiva pueden ejercer este derecho mediante la emisión de 12 minutos de mensajes publicitarios por hora de reloj. Los servicios radiofónicos, conexos e interactivos, tienen el derecho a emitir mensajes publicitarios libremente. Para el cómputo de esos 12 minutos se tendrá sólo en cuenta el conjunto de los mensajes publicitarios y la televenta, excluyéndose el patrocinio y el emplazamiento. También se excluirá del cómputo la telepromoción cuando el mensaje individual de la telepromoción tenga una duración claramente superior a la de un mensaje publicitario y el conjunto de telepromociones no supere los 36 minutos al día, ni los 3 minutos por hora de reloj." BOLETIN OFICIAL DEL ESTADO [Consultat el 22/10/2016] Disponible a: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-19207

²⁰ CNMC. "Los ingresos del sector audiovisual en España crecen un 12'4% en 2015 hasta 4.234 millones de euros" 18/05/2016 [Consultat el 22/10/2016] Disponible a: <https://www.cnmc.es/CNMC/Prensa/TabId/254/ArtMID/6629/ArticleID/1774/Los-ingresos-del-sector-audiovisual-en-Espa241a-crecen-un-124-en-2015-hasta-4234-millones-de-euros.aspx>

²¹ ABC "El adelanto del 'prime time': ¿Nos empujan las cadenas a acostarnos tarde?" ABC. 28/04/2014 [Consultat el 22/10/2016] Disponible a: <http://laguiatv.abc.es/noticias/20140428/abci-debate-adelanto-prime-time-201404271933.html>

3.5 Audiències

Fixant-nos en les audiències del dimarts 11 d'octubre, per seguir amb el mateix exemple, el programa més vist va ser el telenotícies de Tele5, amb més de dos milions i mig d'espectadors, per davant de *El Hormiguero* (2.215.000 espectadors), el telenotícies de TVE (2.096.000) i *Pasapalabra* (2.089.000). Pel que fa al *prime time*, el programa que més audiència va aplegar és *Gran Hermano: límite 48 horas*: més d'un milió i mig de ciutadans el van veure. Una dada curiosa és la del "Minut d'or", el moment en que més espectadors estaven veient el mateix programa. Aquell dia, va ser *Pasapalabra*, concretament a les 21:03, quan 3.158.000 espectadors estaven veient els minuts finals del concurs.

4. De la teoria a la pràctica

I davant d'aquesta problemàtica, com es materialitza la solució? Quines propostes de canvi hi ha hagut? Analitzem-les:

4.2 Les propostes populars

Després de les eleccions del 20 de desembre de 2015 es va obrir un període per escollir president del país. Els resultats electorals sense clares majories no afavorien les negociacions i el procés es va allargar en el temps. Després que el candidat socialista, Pedro Sánchez – que comptava amb el suport de Ciudadanos – es presentés sense èxit a una sessió d'investidura, el termini per investir president es posava en marxa. Mesos després i amb les negociacions

sense treure'n cap fruit, el rei Felip VI va haver de dissoldre les càmeres i convocar unes noves eleccions. Enmig d'aquest procés, l'encara president del Govern, Mariano Rajoy, va proposar cinc grans mesures sobre ocupació, serveis socials, la unitat territorial, la lluita contra el terrorisme i el finançament autonòmic. Emmarcada en les propostes de serveis socials, Rajoy va presentar unes mesures relacionades amb els horaris. El polític popular va proposar que la jornada laboral, amb caràcter general, acabés a les sis de la tarda. La mesura no afectaria a organismes públics i empreses que per la seva activitat requerissin torns de nit. L'altra proposta de l'encara president era recuperar el fus horari pertinent a Espanya i adoptar l'hora de Portugal, les Canàries i el Regne Unit. Altres propostes relacionades amb aquest tema van ser crear un banc d'hores per afavorir la conciliació familiar, i afavorir amb incentius fiscals les empreses que potenciïn el teletreball.

4.3 Pacte PSOE-Ciutadans

Moltes de les mesures que Rajoy va proposar ja estaven recollides, d'una manera similar, al pacte d'investidura que van firmar per les mateixes dates Pedro Sánchez i Albert Rivera. El punt que tracta les mesures per la igualtat entre homes i dones fa referència a la jornada laboral, que ha de finalitzar a les sis de la tarda i "promoure un pacte nacional per la racionalització d'horaris, la conciliació personal i laboral, la igualtat i la coresponsabilitat"²². També fan referència al fus horari, amb l'objectiu de recuperar-lo per a que serveixi de catalitzador per a la resta de mesures, "en el marc d'una campanya de

²² SANCHEZ, Pedro i RIVERA, Albert. "Acuerdo para un gobierno reformista y de progreso" PSOE i C's. Pàgina 38. [Consultat el 26/10/2016] Disponible a: <http://www.psoe.es/media-content/2016/02/acuerdo-gobierno-reformista-y-de-progreso-2016.pdf>

conscienciació sobre els avantatges econòmics i socials de racionalitzar els horaris i flexibilitzar la jornada laboral”.

Finalment, Pedro Sánchez no va aconseguir ser investit i es va acabar convocant eleccions per al 26 de juny de 2016. D'aquests comicis, el PP en va sortir reforçat, amb un augment de 14 escons. Després de mesos de negociacions, Mariano Rajoy ha sigut investit, gràcies a els vots a favor de Ciudadanos i l'abstenció del PSOE.

4.4 Parlament de Catalunya

La legislatura de 2012-2015 del Parlament de Catalunya va crear la Comissió d'Estudi de la Reforma Horària, amb l'objectiu de conèixer les iniciatives polítiques i legislatives que cal que adopti el Parlament. A les sessions d'aquesta comissió, que tenia una durada establerta de sis mesos, hi van acudir tots els grups parlamentaris, així com també el promotor i diversos membres de la Iniciativa Reforma Horària – Ara és l'hora. En la sessió inicial Fabian Mohedano va remarcar al necessitat d'una legislació que fixi com ha de ser el moment com ha de ser el moment zero, l'inici del canvi. Tots els grups parlamentaris van constatar la diferència horària respecte d'altres països europeus “fonamentalment per la durada de la pausa del dinar i l'allargament de la jornada laboral”. Pel que fa al *prime time*, destaquen que a Catalunya comença dues hores més tard que a la mitjana europea. Com a conclusions i propostes a treballar, els partits coincidien a destacar que l'avançament de l'horari de màxima audiència és una dels elements fonamentals de la iniciativa. Segons el Parlament, aquest canvi ha de ser iniciat per Televisió de Catalunya, la prioritat de la qual ha de ser el servei públic i no les audiències ni els

ingressos en publicitat. “Per això, no s’entén que el seu *prime time* sigui el mateix que el de les mercantilitzades televisions privades”²³. Pels passos a seguir per aconseguir aquesta modificació, els partits proposen seguir els passos de Televisió Espanyola i premiar i donar a conèixer aquells programes que acabaran a les dotze de la nit.

Amb la nova legislatura, després de les eleccions del 27 de setembre de 2015, es va crear el Consell Assessor per la Reforma Horària (CARH), presidit primer per Fabian Mohedano i després per Ester Sánchez. En la primera reunió del consell, el seu president va recalcar que l’objectiu de l’organisme, adscrit al Departament de Presidència, era plantejar com fer el canvi, ja que “tothom està d’acord en el què i el perquè, ara cal que ens posem d’acord amb el com”²⁴.

Entre les funcions del CARH hi trobem²⁵:

- Assessorar el Govern en l’àmbit de la Reforma Horària i, especialment, en la integració del factor temps en les polítiques, instruments de planificació territorial i sectorial, en projectes legislatius i normatius i en projectes o iniciatives estratègiques impulsades pel Govern.
- Analitzar les polítiques estratègiques impulsades pel Govern, especialment les relatives a l’organització horària en el món del treball, l’Administració, l’Educació, el Comerç i el Consum, i la Cultura i l’Oci i formular propostes en aquests àmbits.

²³ “Informe de la Comissió d’Estudi de la Reforma Horària”. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya. 14/07/2015 Pg 26. [Consultat el 28/10/16] Disponible a: <http://www.parlament.cat/document/actualitat/149468.pdf>

²⁴ “El Consell Assessor per a la Reforma Horària recollirà les propostes de sindicats, patronals i administracions sobre l’aplicació del canvi horari”. Govern de Catalunya. 30/10/2015. [Consultat el 28/10/2016] Disponible a: http://www.govern.cat/pres_gov/AppJava/govern/notespremsa/288794/consell-assessor-reforma-horaria-recollira-propostes-sindicats-patronals-administracions-laplicacio-canvi-horari.html

²⁵ “Reforma horària” Generalitat de Catalunya. 20/07/2015 . [Consultat el 28/10/2016] Disponible a: <http://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Reforma-horaria>

- Promoure la transferència de coneixement i el diàleg entre el Govern, el món acadèmic i la societat civil en l'àmbit d'actuació.
- Assessorar el Govern en el disseny i l'execució d'actuacions per promoure l'impacte sobre la salut pública de l'organització horària i l'educació sobre el temps de vida quotidiana.
- Promoure la implicació dels sectors econòmics i socials en el procés de desplegament de la Reforma Horària.

4.5 Televisions públiques

A finals del 2014, TVE va incorporar un grafisme de color taronja avisant dels programes que acabaven abans de la mitjanit. Més endavant, al març del 2015 i arran d'un acord signat amb el Ministeri de Sanitat, van avançar el *prime time* a un quart d'onze de la nit. “La corporació és especialment sensible amb l'ús saludable de la televisió”, explicava el president de RTVE, José Antonio Sánchez, al Congrés dels Diputats. No obstant això, l'episodi de la sèrie *El Ministerio del Tiempo*, programada pel mateix dia en que s'iniciava aquest nou horari, va començar a les 22.23. El Mundo va preguntar per aquest canvi i la resposta de l'ens públic va ser: “Complim amb el que va dir el president en el Congrés. Comencem a un quart d'onze i la sèrie acaba abans de mitjanit”²⁶. El que Sánchez no va puntualitzar és que a un quart d'onze emetrien explicacions de capítols anteriors per part dels actors i resums previs.

Al març del 2015, En una compareixença davant la Comissió d'Estudi de la Reforma Horària, el director de Televisió de Catalunya, Eugeni Sallent, va destacar els esforços de la cadena d'acabar els seus programes estrelles

²⁶ FERNANDEZ, Eduardo “‘El Ministerio del Tiempo’ se salta el nuevo ‘prime time’ de TVE”. EL MUNDO. 02/03/2015. [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/television/2015/03/02/54f4d9b5e2704e78188b4574.html>

abans de les onze de la nit; tot i que “tenint en compte els horaris reals dels catalans, TV3 podia acabar més tard per maximitzar la seva audiència”²⁷.

Ara però, el que defensava Sallent no es troba a la realitat. Tot i que el Parlament va instar la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) a avançar l’horari de màxima audiència, la sèrie televisiva amb més bons resultats d’audiència d’aquesta temporada, *Merlí*, no comença fins prop de tres quarts d’onze de la nit i acaba fins tres quarts de doze. Això sobta sobretot pel fet que un del *target* d’aquesta ficció sigui el públic adolescent.

4.6 Televisions privades

Ja hem vist com les televisions privades, mitjançant la patronal UTCA, va rebutjar avançar la franja de màxima audiència, després que la Ministra de Sanitat Ana Mato presentés aquesta mesura dins el Pla Estratègic d’Igualtat i Oportunitats. Recentment també es van mostrar en contra a la proposta del Partit Popular a l’abril del 2016, després d’una reunió amb ARHOE. Des del primer moment, la mesura es va trobar amb el rebuig frontal del conseller delegat de Mediaset, Paolo Vasile, que, com recull el diari Ara, la qualificava de “decisionisme de tipus soviètic”²⁸. El fort paper decisiu de les televisions va quedar demostrat al maig del 2016, en les setmanes prèvies a la final de la Copa del Rei. Mentre que els dos equips que la disputaven, Barça i Sevilla, demanaven que el partit es disputés a dos quarts de vuit de la tarda i així facilitar la tornada a casa dels seus seguidors (la final es jugava a Madrid),

²⁷ EUROPA PRESS “El director de TV3 defensa que acaben el seu *prime time* abans que la competència” AL DIA. 12/03/2015 [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: <http://www.aldia.cat/gent/noticia-director-tv3-defensa-acaben-seu-prime-time-abans-competencia-20150312133406.html>

²⁸ CATELLVÍ, Albert. “El debat sobre l’avançament del *prime time* es reactiva” DIARI ARA. 19/04/2016 [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: http://www.ara.cat/media/debat-sobre-lavancament-prime-reactiva_0_1561643831.html

Mediaset, que tenia els drets d'emissió, va voler que el partit es jugues a dos quarts de deu de la nit, hora en que finalment es va jugar el matx. Aquest potser va ser un dels motius pels quals el partit aplegués més de deu milions de televidents (el 49'8% de *share*) i es convertís en l'emissió més vista de la temporada de la cadena²⁹.

5. Conclusions

A l'inici d'aquest treball ens vam plantejar conèixer l'origen de la diferència dels horaris espanyols respecte d'altres països europeus. Així, em pogut comprovar que encara s'arrossega hàbits nascuts a partir de l'època de postguerra: l'adaptació d'un fus horari que no pertoca geogràficament, la jornada laboral partida que retarda l'hora de sopar, per exemple. Comparant els horaris amb altres països mediterranis hem pogut veure que la diferència horària no és qüestió del clima. Aquest retard es present al llarg de tot el dia i en les accions i hàbits que fan els ciutadans: despertar-se, les hores dels àpats, el temps personal, etc.

A banda, hem comprovat que a la franja de màxima audiència en la qual les cadenes televisives emeten els seus programes estrelles també li afecta aquest retard. A l'Estat espanyol, el *prime time* comença a quarts d'onze i acaba passades la mitjanit. Això porta als ciutadans a anar a dormir tard i acumular poques hores de son. Aquest fet, sumat a l'hora tardana de sopar i la possibilitat d'anar a dormir amb la panxa plena, també afecta la salut dels

²⁹ TELEMANIA.ES “*La final de la Copa del Rey en Telecinco, lo más visto de la temporada*” TELE CINCO. 23/05/2016 [Consultat el: 2/11/2016] Disponible a:http://www.telecinco.es/telemania/audiencias/audiencia-television-telecinco-final-copa-rey-barcelona-sevilla_0_2184000063.html

ciutadans. De fet, com hem pogut veure els espanyols dormen de mitjana una hora menys respecte d'altres europeus.

Davant d'aquesta situació, hi ha hagut intents de canvi, tant des de la societat civil com des dels estaments polítics. Associacions com la Iniciativa per la Reforma Horària i l'Asociación para la Racionalización de los Horarios de España estan fent una feina impagable en quant a conscienciació dels ciutadans i pressió a l'esfera política, tant és així que tant al Congrés dels Diputats com al Parlament de Catalunya ja estan movent fitxa. El Ministeri de Sanitat i després el Partit Popular van anunciar la seva intenció de reduir la durada de la jornada laboral de caràcter general i l'avançament de la franja de màxima audiència. Al Parlament de Catalunya, s'ha constituït tant la Comissió d'Estudi de la Reforma Horària com el Consell Assessor per la Reforma Horària. Els dos organismes han constatat la necessitat d'homologar els horaris a l'europeu; a banda de remarcar el servei públic de la televisió catalana i que per tant ha de ser TV3 qui faci els primers passos per avançar el *prime time*.

Aquestes propostes s'han trobat sempre amb el rebuig de les televisions privades, que a banda de ser les que més audiència televisiva tenen són les que més ingressos publicitaris reben. Així, consideren que programar abans els seus programes estrella els comportaria un descens dels dos factors. A més, s'escuden en que la programació horària només reflecteix els costums i hàbits dels ciutadans i en cap cas els condiciona.

Les conseqüències d'aquests horaris no només afecten a la salut dels ciutadans, sino també en factors econòmics com la productivitat laboral o educatius com en els nivells de rendiment escolar dels infants i adolescents.

6. Bibliografia

BERBEL, Sara “*Catalunya versus Europa: Quins horaris tenim?*” Col·lecció Reforma Horària. Iniciativa per la Reforma Horària – Ara és l’hora. Barcelona 2015.

ECO, Umberto. “*Cómo se hace una tesis: técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura*”. Editorial GEDISA. Madrid 2009.

MOHEDANO, Fabian. “*Posem-nos a l’hora. 100 motius per a la reforma horària*” Cossetània Edicions. Valls, 2016.

6.1 Webgrafia

ABC “*El adelanto del ‘prime time’: ¿Nos empujan las cadenas a acostarnos tarde?*” ABC. 28/04/2014 [Consultat el 22/10/2016] Disponible a: <http://laguiatv.abc.es/noticias/20140428/abci-debate-adelanto-prime-time-201404271933.html>

Asociación para la Racionalización de los Horarios de España. Historia. [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: <http://www.horariosenespana.com/inicio/historia>

Ara Balears “*Mantenir l’horari d’estiu a les Balears, més a prop d’aconseguir-se*”. ARA Balears ARA [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: http://www.arabalears.cat/balears/Mantenir-lhorari-destiu-Balears-daconseguir-ho_0_1672032968.html

“*Audiencia total (rating)/Quota de pantalla (share)*” Cultura Audiovisual. [Consultat el 15/10/2016] Disponible a:

<http://culturaaudiovisual.salvicanadell.cat/index.php/t5/77-t5-televisio/646-audiencia-total-rating-quota-de-pantalla-share>

CATELLVÍ, Albert. *“El debat sobre l’avançament del ‘prime time’ es reactiva”* DIARI ARA. 19/04/2016 [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: http://www.ara.cat/media/debat-sobre-lavancament-prime-reactiva_0_1561643831.html

CNMC. *“Los ingresos del sector audiovisual en España crecen un 12’4% en 2015 hasta 4.234 millones de euros”* 18/05/2016 [Consultat el 22/10/2016] Disponible a: <https://www.cnmc.es/CNMC/Prensa/TabId/254/ArtMID/6629/ArticleID/1774/Los-ingresos-del-sector-audiovisual-en-Espa241a-crecen-un-124-en-2015-hasta-4234-millones-de-euros.aspx>

Comisión Nacional para la Racionalización de los Horarios *“Que los programas de TV de màxima audiència finalicen antes de las 23 horas”*. Change.org [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: https://www.change.org/p/que-los-programas-de-tv-de-m%C3%A1xima-audiencia-finalicen-antes-de-las-23-h?share_id=ERsHmOEWgQ&utm_campaign=mailto_link&utm_medium=email&utm_source=share_petition

“El Consell Assessor per a la Reforma Horària recollirà les propostes de sindicats, patronals i administracions sobre l’aplicació del canvi horari”. Govern de Catalunya. 30/10/2015. [Consultat el 28/10/2016] Disponible a: http://www.govern.cat/pres_gov/AppJava/govern/notespremsa/288794/consell-assessor-reforma-horaria-recollira-propostes-sindicats-patronals-administracions-laplicacio-canvi-horari.html

EUROPA PRESS *“El director de TV3 defensa que acaben el seu ‘prime time’ abans que la competència”* AL DIA. 12/03/2015 [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: <http://www.aldia.cat/gent/noticia-director-tv3-defensa-acaben-seu-prime-time-abans-competencia-20150312133406.html>

FERNANDEZ, Eduardo *“El Ministerio del Tiempo’ se salta el nuevo ‘prime time’ de TVE”*. EL MUNDO. 02/03/2015. [Consultat el 01/11/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/television/2015/03/02/54f4d9b5e2704e78188b4574.html>

Generalitat de Catalunya *“Comença l’horari d’hivern”* 27/10/2016 [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: <http://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Comenca-lhorari-dhivern-00003>

GUTIÉRREZ, Thaïs. “*Canvi d’hora: a favor o en contra*” 27/03/2016 DIARI ARA [Consultat el 8/10/2016] Disponible a: http://www.ara.cat/societat/Canvi-hora-favor-contra_0_1547245468.html

“*Informe de la Comissió d’Estudi de la Reforma Horària*”. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya. 14/07/2015 Pg 26. [Consultat el 28/10/16] Disponible a: <http://www.parlament.cat/document/actualitat/149468.pdf>

Iniciativa per la Reforma Horària. La Reforma [Consultat el 03/10/2016] Disponible a: <http://www.reformahoraria.cat/la-reforma>

MOLTÓ, Daniel “*Eduard Estivill: ‘España duerme poco y eso es por culpa del horario laboral’*”. EL MUNDO. 30/05/2014. [Consultat el 3/10/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2014/05/30/538764c5ca4741cc628b457f.html>

SÁNCHEZ, María. “*El gráfico que muestra que en España tenemos horarios muy raros*” EL PAÍS. 25/03/2016. [Consultat el 10/10/2016] Disponible a: http://verne.elpais.com/verne/2016/03/18/articulo/1458309794_132930.html

SERVIMEDIA “*Ana Mato pide un esfuerzo para adelantar el ‘prime time’*”. EL MUNDO. 25/03/2014. [Consultat el: 18/10/2016] Disponible a: <http://www.elmundo.es/television/2014/03/07/531a0bfbc4741446d8b4582.html>

SANCHEZ, Pedro i RIVERA, Albert. “*Acuerdo para un gobierno reformista y de progreso*” PSOE i C’s. Pàgina 38. [Consultat el 26/10/2016] Disponible a: <http://www.psoe.es/media-content/2016/02/acuerdo-gobierno-reformista-y-de-progreso-2016.pdf>

“*Reforma horària*” Generalitat de Catalunya. 20/07/2015 . [Consultat el 28/10/2016] Disponible a: <http://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Reforma-horaria>

“*TVE avisa desde hoy de los programas que acaban antes de medianoche*” EL PAÍS 15/12/14 [Consultat el 3/10/2016] Disponible a:

http://cultura.elpais.com/cultura/2014/12/15/television/1418668470_283341.htm
|

TELEMANIA.ES “*La final de la Copa del Rey en Telecinco, lo más visto de la temporada*” TELECINCO. 23/05/2016 [Consultat el: 2/11/2016] Disponible a:http://www.telecinco.es/telemania/audiencias/audiencia-television-telecinco-final-copa-rey-barcelona-sevilla_0_2184000063.html